

V Bruselu dne 1.6.2016
COM(2016) 212 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení (EU) č. 1025/2012 v letech 2013 až 2015

{SWD(2016) 126 final}

1. ÚVOD

Podle čl. 24 odst. 3 nařízení (EU) č. 1025/2012 o evropské normalizaci (dále jen „nařízení“)¹:

Do 31. prosince 2015 a poté každých pět let předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění tohoto nařízení. Tato zpráva obsahuje analýzu výročních zpráv uvedených v odstavcích 1 a 2, hodnocení významu normalizačních činností, které jsou financovány Unii, s ohledem na požadavky právních předpisů a politik Unie a hodnocení případných nových opatření, která by zjednodušila financování evropské normalizace a snížila administrativní zátěž evropských normalizačních organizací.

Toto je zpráva vypracovaná na základě uvedeného požadavku článku 24.

2. VÝKONNOST EVROPSKÉHO SYSTÉMU NORMALIZACE

V této zprávě (a hodnocení, které ji doprovází) se posuzuje výkonnost evropského systému normalizace včetně samotného nařízení od jeho vstupu v platnost v roce 2013 z hlediska účelnosti, efektivnosti, soudržnosti, relevance a přidané hodnoty EU na základě požadavku přezkumu zakotveného v čl. 24 odst. 3 nařízení. Zahrnuje:

- analýzy provádění nařízení prostřednictvím zpráv poskytnutých evropskými normalizačními organizacemi a organizacemi podle přílohy III týkajících se roku 2013 a 2014,
- hodnocení relevance normalizačních činností financovaných Unii,
- posouzení příležitostí ke zjednodušení financování evropské normalizace a ke snížení administrativní zátěže.

Vzhledem k důležitosti normalizace coby způsobu harmonizace jednotného trhu a k jejímu dopadu na konkurenceschopnost hospodářství EU je toto hodnocení spojeno s Programem pro účelnost a účinnost právních předpisů Komise². Toto hodnocení je zvláště významné z hlediska účelnosti právních předpisů: čerpá ze studií či zpráv ve vztahu k evropskému systému normalizace a jeho procesům, konkrétně ve vztahu k dalšímu zapojení některých zúčastněných stran, jako jsou např. malé a střední podniky, ke zkvalitnění financování z prostředků Unie a k řešení otázky administrativní zátěže pro evropské normalizační organizace a národní normalizační orgány.

Nařízení vstoupilo v platnost teprve nedávno, a proto plné hodnocení nařízení *ex post* není možné, neboť prozatím nebyl dokončen celý cyklus normalizační práce, který vyžaduje Komise od roku 2013. V této zprávě (a v pracovním dokumentu útvarů Komise, který ji doprovází) se posuzuje, zda evropský systém normalizace směřuje k naplnění cílů, jež zákonodárce očekával, když reformoval systém normalizace a přijal nařízení, a v případě

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1025/2012 ze dne 25. října 2012 o evropské normalizaci, změně směrnic Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a směrnic Evropského parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES, a kterým se ruší rozhodnutí Rady 87/95/EHS a rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES, Úř. věst. L 316, 14.11.2012, s. 12–33.

² SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Program pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT): Současný stav a výhled do budoucnosti, COM(2014) 368 final, 18.6.2014.

potřeby formuluje doporučení (viz příloha 1 a 2 této zprávy) ohledně zlepšení provádění nařízení a evropského systému normalizace.

Tato zpráva především hodnotí procesy zavedené evropským systémem normalizace a nařízením a neklade si za cíl komplexně posoudit širší dopady normalizace na vnitřní trh nebo na konkurenceschopnost podniků z EU (viz též oddíl 3.2 této zprávy).

2.1 Metodika

Hodnocení vycházelo ze studií a zpráv vypracovaných od roku 2013³, např. z výsledků nezávislého přezkumu evropského systému normalizace zveřejněného v dubnu 2015 po ověřovací události provedené v březnu, ze zprávy Komise Radě a Parlamentu podle článku 25 nařízení⁴ přijaté v květnu 2015, ze studie podle článku 24 zaměřené na posouzení relevance činností a jejich financování⁵ na základě výročních zpráv a zprávy o zasedání „kulatého stolu přátel normalizace“ konaného dne 1. července 2015, který byl rovněž ověřovací událostí v rámci nezávislého přezkumu. Zohledněny byly i praktické zkušenosti útvarů Komise s použitím nařízení.

2.2 Hlavní cíle nařízení a evropského systému normalizace

Hlavním obecným cílem nařízení je zvýšit přínos norem a evropské normalizace k lepšímu fungování vnitřního trhu, stimulovat růst a inovace a posílit konkurenceschopnost podniků z EU, a to zejména podniků malých a středních.

Specifické cíle nařízení jsou tyto:

- zvýšit transparentnost normalizace EU,
- stanovit revidovaná pravidla pro financování evropské normalizace včetně malých a středních podniků a organizací zúčastněných stran ze sociální a společenské sféry na evropské úrovni,
- zajistit, aby malé a střední podniky a zúčastněné strany ze sociální a společenské sféry byly v normalizačním procesu přiměřeně zastoupeny, zejména v případě norem vypracovávaných na žádost Komise,
- zkrátit čas, který zabere proces normalizace, o kterou požádala Komise,
- umožnit členským státům odkazovat při zadávání zakázek na technické specifikace v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT) vypracované mimo evropský systém normalizace.

Sdělení KOM(2011) 311 zavedlo obecné zásady evropského systému normalizace a vyjádřilo je v podobě pěti strategických cílů:

- evropské normy musí být rychle k dispozici,
- evropské normy představují silný strategický nástroj pro zvýšení konkurenceschopnosti podniků,

³ Veškeré relevantní studie/zprávy jsou k dispozici na této adrese: http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system/index_en.htm

⁴ COM(2015) 198 final.

⁵ Studie provádění nařízení č. 1025/2012 (článek 24), EY (2015).

- evropské normy musí reagovat na vzrůstající poptávku jakožto nástroj k podpoře mnoha evropských politik a právních předpisů,
- evropské normy se budou stále více týkat skupin v evropské společnosti. Evropský systém normalizace musí být tudíž co nejinkluzivnější,
- evropské normy musí mít důležitou roli v podpoře konkurenceschopnosti evropských podniků na světovém trhu.

Nařízení vstoupilo v platnost dne 1. ledna 2013. Proto jsou předmětem hodnocení první dva (2) roky jeho provádění. Pokud jde o nezávislý přezkum, situaci hodnotil z dlouhodobého pohledu a vzal v úvahu všechny údaje dostupné od zřízení evropských normalizačních organizací⁶.

3. ANALÝZA

3.1 Účelnost

Následuje stručné shrnutí oblastí, v nichž byla v důsledku zavedení nařízení podpořena účelnost a v nichž lze usuzovat, že se dosahuje pokroku ve smyslu zkvalitňování evropského systému normalizace.

- Transparentnost:

Dosavadní normalizační opatření Komise a roční pracovní program Unie, což je novinka zavedená nařízením, přispívají k transparentnosti, vlastní odpovědnosti a vysoké kvalitě činností.

Bylo dosaženo pokroku při zajišťování **transparentnosti** práce evropských normalizačních organizací a národních normalizačních orgánů tím způsobem, že byly jejich pracovní programy zveřejněny na jejich internetových stránkách. Evropské normalizační organizace a národní normalizační orgány investovaly značné částky do využití nástrojů IT. Náležitá transparentnost pracovních programů normalizačních orgánů ve smyslu čl. 4 odst. 1 nařízení je nezbytným předpokladem pro zajištění inkluzivnosti normalizačních činností. I nadále však zůstává prostor pro zlepšení provádění čl. 4 odst. 3 a 4 nařízení z hlediska srozumitelnosti a dostupnosti pracovních programů národních normalizačních orgánů.

- Inkluzivnost:

Zapojení zúčastněných stran do normalizace se zlepšilo, ale přesto by mohlo být ještě účinnější. Podle klíčových zúčastněných stran se malé a střední podniky stále setkávají s obtížemi, chtějí-li se zapojit do normalizace a/nebo používat normy. Podobně je nutno konstatovat, že i navzdory zlepšením, o nichž byla řeč v úvodu, zapojení organizací zúčastněných stran zastupujících zájmy spotřebitelů, pracovníků, malých a středních podniků a životního prostředí nadále komplikují některá omezení na evropské a mezinárodní úrovni; upozornily na ně organizace podle přílohy III při nezávislém přezkumu a ve svých zprávách o provádění nařízení.

⁶ Např. pro účely provedení analýzy délky vypracovávání norem se srovnávaly údaje z období 2009 až 2013 (viz s. 70).

Na **evropské úrovni** byly v roce 2013 a 2014 vybrány čtyři **organizace zúčastněných stran** jako způsobilé pro financování (SBS: Small Business Standards, ANEC: The European Consumer Voice in Standardisation, ECOS: European Environmental Citizens Organisation for Standardisation a EKOS: Evropská konfederace odborových svazů) v souladu s článkem 16 nařízení: tyto organizace zahájily činnosti s cílem posílit svou účast na evropské normalizaci a přínos k ní. Jejich činnosti se zaměřovaly především na odbornou přípravu odborníků, účast v evropských normalizačních organizacích na úrovni politik a na technické úrovni a na vytváření nástrojů komunikace.

Na **vnitrostátní úrovni** národní normalizační orgány podávají zprávy o účasti zástupců těchto čtyř skupin zúčastněných stran na úrovni politik a na technické úrovni: malých a středních podniků, spotřebitelů, zúčastněných stran ze sociální a společenské sféry. Počet národních normalizačních orgánů, v nichž jsou zastoupeny malé a střední podniky, spotřebitelé a zúčastněné strany ze sociální a společenské sféry, se mezi lety 2013 a 2014 zvýšil (zvláště v Evropském ústavu pro telekomunikační normy). Na **evropské úrovni** se jeví, že malé a střední podniky jsou z velké části zastoupeny na úrovni politik i na technické úrovni (např. v roce 2014 byly malé a střední podniky zastoupeny na technické úrovni ve více než 80 % technických orgánů Evropského výboru pro normalizaci a Evropského výboru pro normalizaci v elektrotechnice a pracovních skupin Evropského ústavu pro telekomunikační normy), avšak zapojení ostatních skupin zúčastněných stran je menší. Příčinou by mohl být menší zájem spotřebitelů a zúčastněných stran ze sociální a společenské sféry o normalizaci, neboť nejsou přímými uživateli norem.

- Včasnost:

Čas potřebný na vypracování nových norem, o něž požádala Komise, se snížil z průměrných 5 let v roce 2009 na 3 roky v roce 2013⁷; za tímto pokrokem nestojí provádění nařízení, ale potřeby podniků. Cílem nových rámcových dohod o partnerství a grantů na provozní náklady mezi Komisí a evropskými normalizačními organizacemi je ještě více zkrátit čas potřebný na vypracování norem. Očekává se, že zavedení ročního pracovního programu Unie a revize postupu přijímání žádostí o normalizaci⁸ podle článku 10 nařízení, spolu s rámcovými dohodami o partnerství, které mimo jiné stanoví klíčové ukazatele výkonnosti⁹, přispěje k urychlení normalizační práce následující po přijetí žádosti Komise. To by mohlo přinést významné zlepšení při zachování stávající kvality a inkluzivnosti. Celkově by to ještě více zvýšilo atraktivitu evropských normalizačních organizací zejména pro zvláštní projekty v oblasti špičkových technologií, kde má konkurence globální charakter. V tomto směru by byl rovněž prospěšný užší vztah mezi komunitou, která se zabývá VaV, a normalizací. Rychlejší výsledky normalizace se v souvislosti s prováděním nařízení očekávají i díky zapojení zúčastněných stran v dřívějších fázích, díky vyšší míře konsensu ohledně podpory žádostí o normalizaci, díky podrobnějším požadavkům na požadovanou evropskou normu nebo na produkt normalizace a díky lhůtám pro přijetí požadovaného produktu.

Pokud jde o interakci mezi nařízením a ostatními právními předpisy EU, které využívají evropských norem, je zde prostor pro racionalizaci postupů při revizi odvětvových právních

⁷ Independent Review of the European Standardisation System, Final Report (Nezávislý přezkum evropského systému normalizace, závěrečná zpráva) (2015, s. 109).

⁸ SWD(2015) 205 final ze dne 27.10.2015 „Vademecum evropské normalizace na podporu právních předpisů a politik Unie“.

http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/vademecum/index_en.htm

⁹ Včetně 50% zkrácení času potřebného pro vypracování normy do roku 2020.

předpisů. Například návrh nařízení o bezpečnosti spotřebního zboží (8) si klade za cíl zkrátit tyto procesy sladěním s procesy stanovenými v nařízení (o normalizaci).

- Financování normalizačních činností Unii:

Financování Unie poskytované na činnosti evropských normalizačních organizací a organizací podle přílohy III je omezeno na 20 až 25 milionů eur za rok. Komise na základě nařízení přispívá v průměru **35 až 40 %** celkového příjmu uvedených tří neziskových evropských normalizačních organizací¹⁰ (...) a **75 % až 100 %** celkového příjmu organizací podle přílohy III¹¹.

Odborníci, kteří se dobrovolně účastní normalizační práce na mezinárodní, evropské a vnitrostátní úrovni, tak obvykle činí na vlastní náklady. Podle odhadu evropských normalizačních organizací odborníci z podnikové sféry každoročně vydávají za účast na normalizační práci a za možnost přispět k ní přibližně 1 miliardu eur (tj. odhad celkové hodnoty odpracovaných hodin, cestovních výdajů, nákladů na ubytování atd.). Evropské normalizační organizace a/nebo organizace podle přílohy III pocítovaly určité potíže s tímto financováním z prostředků Unie. Konkrétně vznesly připomínky k několika otázkám týkajícím se poskytování finanční podpory Komise, které lze shrnout takto:

- načasování podpisu grantů na provozní náklady mezi ES a evropskými normalizačními organizacemi,
- řízení financování z prostředků Unie: evropské normalizační organizace a organizace podle přílohy III jsou toho názoru, že ke zpracování a posouzení žádostí o finanční podporu je zapotřebí určitého úsilí. Totéž se týká i podávání technických a finančních zpráv, zejména ve vztahu ke grantům na provozní náklady.

Z odhadů popsanych ve studii podle článku 24 vyplývá, že se od evropských normalizačních organizací a organizací podle přílohy III vyžaduje určité úsilí v souvislosti se žádostí o granty na provozní náklady (tj. vypracování návrhu ročního plánu) a s podáváním zpráv o jejich plnění. Z odhadů správních nákladů souvisejících s granty na provozní náklady však vyplývá, že představují přiměřený podíl celkové částky přijaté od ES (přibližně 1 % v případě evropských normalizačních organizací a 2 % až 5 % částek přijatých uvedenými čtyřmi organizacemi podle přílohy III v podobě grantů na provozní náklady).

- Požadavky na podávání zpráv, informační povinnosti a správní náklady podle nařízení obecně: panuje názor, že povinnosti spojené financováním z prostředků Unie a nahromaděním požadavků na evropské normalizační organizace a organizace podle přílohy III, pokud jde o podávání zpráv, vytvářejí určitou administrativní zátěž.

¹⁰ CEN – Evropský výbor pro normalizaci, CENELEC – Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice a ETSI – Evropský ústav pro telekomunikační normy.

¹¹ Small Business Standards – <http://sbs-sme.eu/>, The European consumer voice in standardisation – <http://www.anec.eu/anec.asp>, The European Environmental Citizens' Organisation for Standardisation – <http://ecostandard.org/> a Evropská konfederace odborových svazů – <http://www.etuc.org/>.

Jisté úsilí se vyžaduje v souvislosti s podáváním zpráv o provádění nařízení evropskými normalizačními organizacemi a o činnostech prováděných organizacemi podle přílohy III (podávání zpráv podle článku 24),

- Předvídatelnost a kontinuita finanční podpory: rámcové dohody o partnerství představují významný krok kupředu, pokud jde o zajištění kontinuity finanční podpory. Evropské normalizační organizace a organizace podle přílohy III však pociťují nejistotu ohledně dostupnosti prostředků v jednotlivých letech na konkrétní opatření. To může bránit patřičnému naplánování činností nezbytných k provádění ročního pracovního programu nebo realizaci konkrétní normalizační práce.

Závěrem je možno říci, že z pohledu evropských normalizačních organizací a/nebo organizací podle přílohy III zvýšilo nařízení administrativní zátěž. Z posouzení této zátěže sice vyplynulo, že představuje přiměřený podíl z částky poskytnuté z prostředků ES, bylo by však účelné přijmout opatření na snížení vnímané nedostatečné efektivity.

Očekává se, že „Vademecum evropské normalizace na podporu právních předpisů a politik Unie“ a nedávné rozhodnutí Komise¹², kterým se zavádějí paušální částky v souladu s čl. 17 odst. 4 nařízení o normalizaci, přispějí k zlepšení situace v tom smyslu, že k financování z prostředků Unie bude snazší přístup a toto financování bude předvídatelnější. Jedná se o první krok směřující k přístupu důsledněji založenému na výkonnosti, který by se měl ve vhodnou chvíli posoudit.

- IKT: technické specifikace: v oblasti IKT Evropská mnohostranná platforma vypracovává průběžný plán IKT jako nástroj pro spolupráci, který má spojit Evropskou komisi a zúčastněné strany z EU i celého světa zabývající se normalizací IKT a zároveň posílit jejich koordinaci a spolupráci. Rovněž napomáhá k větší transparentnosti normalizačního procesu v oblasti IKT tím, že předkládá seznam činností a shromažďuje názory a stanoviska jednotlivých zúčastněných stran zainteresovaných na jednotlivých tématech, která se řeší. Již bylo přijato několik technických specifikací v oblasti IKT pro zadávání veřejných zakázek.

Závěrem lze shrnout, že nařízení zvýšilo přínos norem a evropské normalizace k lepšímu fungování vnitřního trhu, zároveň stimulovalo růst a inovace a napomohlo k posílení konkurenceschopnosti podniků z EU, zejména podniků malých a středních. Byly podniknuty kroky směřující ke zvýšení transparentnosti vypracovávání žádostí Komise o normalizaci na podporu právních předpisů a politik EU a rovněž účasti malých a středních podniků a nedostatečně zastoupených zúčastněných stran. Nařízení taktéž usnadňuje využití potenciálu inovativních technologií IKT a přispívá k realizaci jednotného trhu.

3.2 Efektivnost

Přínos evropské normalizace ke konkurenceschopnosti podniků z EU potvrdily již předchozí studie¹³ provedené na vnitrostátní úrovni ve Francii, Německu a Spojeném království.

¹² K(2015) 3697 final.

¹³ BSI (2015), The Economic Contribution of Standards to the UK Economy (Ekonomický přínos norem hospodářství Spojeného království), DIN (2000): Economic Benefits of Standardization (Ekonomické přínosy normalizace), 3 svazky. Berlín: Beuth. (Aktualizace 2011), DTI (2005): The Empirical Economics of Standards (Ekonomická stránka norem v empirickém pojetí), DTI ECONOMICS PAPER NO. 12. Londýn a AFNOR (2009): The Economic Impact of Standardization – Technological Change, Standards and Long-Term Growth in

Současné údaje však neumožňují úplnou a komplexní analýzu efektivity evropského systému normalizace, který ovlivňují činnosti podporované ES podle nového rámce nařízení. Očekává se, že pro řádné posouzení v další zprávě, kterou je třeba předložit podle článku 24 v roce 2020, bude dostatek údajů.

Předchozí poznámky je však třeba chápat ve světle skutečnosti, že širší škálu faktorů ovlivňujících hospodářský dopad evropského systému normalizace nelze postihnout bez komplexnější studie, přičemž Rada (v březnu 2015¹⁴) vyzvala Komisi, aby provedení takovéto studie ve vhodnou chvíli zvažila.

Evropské normalizační organizace a organizace podle přílohy III se domnívají, že nařízení zvýšilo jejich administrativní zátěž (viz oddíl 3.1 o účelnosti), dostupné údaje však tuto domněnku nepotvrzují. Komise přesto zvaží opatření na snížení vnímané nedostatečné efektivity.

3.3. Soudržnost, přidaná hodnota EU a relevance

Teoreticky každá z dnešních 20 000 evropských norem (vztahujících se především na výrobky) nahradila až 33 souborů protichůdných vnitrostátních norem. I přesto není snadné zjistit, jakou má evropský systém normalizace přidanou hodnotu EU. Evropská normalizace však má být klíčovým prvkem vytváření a fungování jednotného trhu pro výrobky a služby, neboť zajistí postupnou harmonizaci protichůdných vnitrostátních norem, které by mohly vytvořit technické překážky ztěžující přístup na vnitrostátní trhy. Může tedy odstranit obchodní překážky a zároveň zajistit vysokou úroveň ochrany veřejných zájmů, zejména zdraví a bezpečnosti. Takováto dobrovolná harmonizace tudíž může přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti evropského průmyslu, avšak pouze za předpokladu, že evropská normalizace bude rozsáhlá, mezinárodně uznávaná a snadno splnitelná (zejména ze strany MSP).

Potvrzuje se potřeba efektivního a účelného normalizačního procesu na úrovni EU, který je cílem evropského systému normalizace a nařízení, a konstatuje se, že by bylo možno uvažovat o dalším rozvoji evropských norem v oblasti služeb. Potřeby zjištěné při posouzení dopadů nadále platí. Spolu s tím, jak se projevují nové trendy (např. globalizace, oblast IKT a mimo IKT apod.), financování zůstává relevantní otázkou. Kromě toho je také důležité najít rovnováhu mezi zájmy majitelů a uživatelů patentů, pokud jde o patenty, jejichž využití je nezbytné k dodržení technických norem.

Typologie činností podporovaných financováním z prostředků Unie je rovněž relevantní pro roční pracovní programy Unie a je s nimi v souladu: činnosti financované z prostředků Unie nejsou financovány průmyslem nebo nejsou financovány v potřebném rozsahu či čase.

Normalizační činnosti jsou celkově v souladu s cíli politik EU – zejména s jednotným digitálním trhem, spravedlivějším a hlouběji provázaným jednotným trhem, energetickou unií,

France (Ekonomický vliv normalizace – Technologická změna, normy a dlouhodobý růst ve Francii). Paříž. AFNOR (2016): Economic impact of standardisation (Ekonomický vliv normalizace), leden 2016, Paříž, Francie.

¹⁴ Rada pro konkurenceschopnost dne 2. března 2015 „VYZÝVÁ Komisi, aby dokončila nezávislý přezkum a provedla analýzu dopadu normalizace na ekonomiku s přihlédnutím k zájmům všech stran“.

růstem a investicemi, s úlohou EU jakožto celosvětového aktéra. Z praktického hlediska se soudržnosti dosahuje prostřednictvím ročního pracovního programu Unie (který je v souladu s prioritami Komise¹⁵) a následně prostřednictvím důkladného sledování procesu v Komisi, jakož i interakcí s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami.

Potenciální přidaná hodnota EU je nedílnou součástí evropského systému normalizace. Každá nová evropská norma bez ohledu na to, zda o její vypracování požádala Komise či nikoli, nahrazuje národní normy: snižuje náklady na pohyb zboží v rámci jednotného trhu. Díky tomu evropské normy mohou pozitivně ovlivnit hospodářský růst, neboť snižují obecné průmyslové náklady, zlepšují interoperabilitu, zvyšují záruku kvality a bezpečnosti výrobků a služeb a umožňují přístup na evropský trh i na celosvětové trhy. Kromě toho mohou evropské normy podpořit politiky EU v několika různých ohledech, mj. v oblasti přístupnosti energetické účinnosti a bezpečnosti výrobků.

Odstranění obchodních překážek a podpora rozvoje jednotného trhu představují u evropské normalizace jednoznačně největší potenciál přidané hodnoty EU. Evropský systém normalizace jako takový tedy předpokládá přímou relevanci pro fungování EU a usiluje o dosažení cílů, které by nemohly být dosaženy na vnitrostátní úrovni. Zejména společnosti mohou mít užitek ze snížení transakčních nákladů, zvýšené úrovně interoperability a rozvoje společného technického jazyka v rámci evropského jednotného trhu.

4. ZÁVĚRY

Nařízení zvýšilo transparentnost a inkluzivnost evropského systému normalizace, zvýšilo přínos norem a evropské normalizace k lepšímu fungování vnitřního trhu a revidovalo pravidla pro finanční podporu EU evropským normalizačním organizacím a organizacím podle přílohy III.

V oblasti IKT se podařilo průběžnému plánu IKT jako nástroji pro spolupráci spojit Evropskou komisi a zúčastněné strany z Evropy i celého světa zabývající se normalizací IKT a zároveň posílit jejich koordinaci a spolupráci. Rovněž napomáhá k vyšší transparentnosti normalizačního procesu v oblasti IKT tím, že předkládá seznam činností a shromažďuje názory a stanoviska jednotlivých zúčastněných stran zainteresovaných na jednotlivých tématech, která se řeší.

V této fázi je Komise toho názoru, že nelegislativní podněty v oblasti správy věcí veřejných, interakce a komunikace by mohly být z hlediska zlepšování evropského systému normalizace odůvodněné (viz příloha 1 a 2).

Očekává se, že k uvedenému záměru přispěje společná iniciativa v oblasti evropské normalizace oznámená v rámci strategie pro jednotný trh¹⁶. Společná iniciativa v oblasti normalizace se rovněž bude zajímat o to, jak by se dala systematictěji a s větším zřetelem k předpokládanému vývoji analyzovat a účelněji zaplnit mezera mezi prioritami výzkumu/inovaci a evropskou normalizací a jak by se mohlo docílit rychlejšího dosahování produktů normalizace. Kromě toho strategie pro jednotný digitální trh¹⁷ ve svém plánu pro dokončení jednotného digitálního trhu oznamuje přijetí plánu prioritních norem IKT, v němž se

¹⁵ COM(2014) 910 final.

¹⁶ COM(2015) 550.

¹⁷ COM(2015) 192.

mají určit klíčové priority pro normalizaci se zaměřením na technologie a oblasti, které jsou považovány pro jednotný digitální trh za nejdůležitější. Tento plán tedy určí řadu prioritních oblastí, v nichž je potřeba soudržného souboru opatření usilujících o určení, vypracování, přijetí a prosazování norem v oblasti IKT v reakci na nové technologické trendy, právní předpisy a politiky EU nanejvýš naléhavá.

Kromě toho Komise v souvislosti s výzvou Rady¹⁷, aby provedla analýzu dopadu normalizace na ekonomiku s přihlédnutím k zájmům všech stran, předpokládá, že provádění této studie zahájí ve vhodnou chvíli tak, aby využila výsledků obsažených v příští zprávě podle článku 24.

Nařízení přineslo významná zlepšení v evropském systému normalizace díky včasné dostupnosti norem, o něž požádala Komise, včasnému zapojení zúčastněných stran, vytvoření konsensu ohledně připravovaných žádostí o normalizaci a zvýšení kvality a míry podrobnosti vydávaných žádostí.

Celkově nebyl v uplatnění nařízení zjištěn žádný významný problém, byly však zjištěny některé oblasti, v nichž by bylo možno dosáhnout zlepšení; jsou uvedeny v příloze 1 a 2. Komise zváží, jaký přístup by v tomto směru byl nejvhodnější, a zejména zváží využití společné iniciativy v oblasti normalizace, jejímž cílem je podpořit soudržné provádění nařízení prostřednictvím nelegislativních opatření ve spolupráci s hlavními aktéry v rámci evropského systému normalizace.

Komise dospěla k závěru, že prozatím neexistuje žádné odůvodnění pro revizi nařízení. Komise situaci znovu přezkoumá pět let po dokončení současného hodnocení, a to v souvislosti se zprávou o provádění nařízení, kterou předloží Radě a Evropskému parlamentu podle čl. 24 odst. 3.

PŘÍLOHA 1 – OTÁZKY A DOPORUČENÍ TÝKAJÍCÍ SE ZLEPŠENÍ PROVÁDĚNÍ NAŘÍZENÍ (EU) Č. 1025/2012 A EVROPSKÉHO SYSTÉMU NORMALIZACE

I. Zjištěné oblasti, v nichž je prostor pro zlepšení a na něž je třeba se zaměřit v souvislosti s evropským systémem normalizace obecně¹⁸:

Rychlost a včasnost

- různá potřeba rychlosti a potíže s uplatňováním „univerzálního řešení pro všechny“ za účelem zkrácení potřebného času,
- potřeba lépe využít včasného zjištění potřeb normalizace,
- neschopnost zahájit normalizační činnosti včas (po žádosti o normalizaci),
- nízký počet norem, jejichž vypracování je velmi časově náročné,
- údaje získané sledováním nejsou konzistentní nebo neumožňují plné posouzení rychlosti a sledování procesů.

Podpora konkurenceschopnosti evropských podniků

- překážky bránící MSP v účasti na normalizaci a/nebo v použití norem,
- i přes mnohá opatření je nadále slabý vztah mezi normalizací a inovacemi a výzkumnými projekty.

Podpora právních předpisů a politik Unie

- rostoucí poptávka po normách na podporu právních předpisů a politik Unie ve spojení s úzkými místy specifickými pro požadované normy (proces žádosti a kontroly souladu),
- nedostatečný operativní přístup při vymezení potřeb v oblasti právních předpisů a politik a při podněcování k normalizačním činnostem,
- mezery v komunikaci Komise směrem k evropským normalizačním organizacím v průběhu normalizačního procesu,
- nedostatečné sladění mezi Komisí a tvůrci norem ve fázi kontrol souladu,
- protichůdné vnitrostátní normy, které zůstávají v platnosti a snižují celkovou efektivnost evropského systému normalizace z hlediska odstraňování překážek na vnitřním trhu.

Inkluzivnost

- slabé postavení organizací podle přílohy III a odlišné kapacity z hlediska zastoupení zúčastněných stran na vnitrostátní úrovni,

¹⁸ Doporučení nezávislého přezkumu, s. 141–143.

- nedostatečná inkluzivnost na mezinárodní úrovni při uplatňování vídeňské dohody s ISO a drážďanské dohody s IEC.

Podpora konkurenceschopnosti evropských podniků na celosvětové úrovni

- potíže se sladěním potřeb evropských zúčastněných stran a normalizačních procesů na mezinárodní úrovni,
- zvýšení relevance normalizační práce prováděné mimo evropský systém normalizace a ISO/IEC, zvláště v oblasti IKT.

Správa věcí veřejných

- potřeba lepší komunikace ze strany Komise o procesu vypracovávání žádostí o normalizaci,
- informace všem zúčastněným stranám o probíhající nebo plánované normalizační práci,
- rozdíly v metodách práce (v rámci Komise, evropských normalizačních organizací a národních normalizačních orgánů), které mohou oslabovat konzistentní a efektivní fungování evropského systému normalizace,
- složité postupy včetně povinností podávat zprávy a počet kroků / zapojených aktérů.

Vhodnost z hlediska budoucího uplatnění

- různé vrstvy normalizace a potřeba přizpůsobit přístup různým potřebám,
- zjistit potřeby v odvětvích, která nejsou upravena normalizací (např. služby),
- potřeba lepšího rámce pro prohlášení o patentech.

II. Zjištěné oblasti, v nichž je prostor pro zlepšení nebo které je třeba řešit v souvislosti s normalizačními činnostmi podporovanými z finančních prostředků EU:

Urychlení procesu vedoucího k uzavření grantových dohod (čas potřebný k uzavření smlouvy)

Postup schvalování a podepisování grantových dohod mezi Komisí a evropskými normalizačními organizacemi nebo organizacemi podle přílohy III prozatím není dostatečně rychlý. Za tímto účelem lze zvážit a zkombinovat tato opatření:

- definovat postup a orientační lhůty pro posouzení návrhů evropských normalizačních organizací nebo organizací podle přílohy III ze strany ES/ESVO s cílem zajistit, aby časový rámec pro dohody ohledně opatření, která se mají podpořit, nebyl nepřiměřeně dlouhý,
- podněcovat evropské normalizační organizace a organizace podle přílohy III k tomu, aby předkládaly kvalitní návrhy vypracované na základě existujících standardních šablon a praktických pokynů k nejčastějším problémům,
- racionalizovat výměnu informací mezi Komisí a evropskými normalizačními organizacemi nebo organizacemi podle přílohy III pro účely diskuse o připomínkách a poskytnutí zpětné vazby, aby se s prohlubováním vzájemného porozumění zkrátila doba, která uplyne do uzavření grantové dohody.

Racionalizovat správní a finanční postupy pro správu grantových dohod

Zúčastněné strany, jejichž postupy by měly být jasně definované a měly by se konzistentně uplatňovat u všech grantových dohod, vnímají správní a finanční postupy pro správu grantových dohod jako zátěž. Prvky finančních a správních postupů, které tento postoj vyvolávají, by se měly zohlednit a posléze by se měly vydat praktické pokyny pro útvary Evropské komise, evropské normalizační organizace a organizace podle přílohy III ve snaze prohloubit společné chápání pravidel, předejít rozdílným výkladům, napravit a předvídat opakující se chyby a nepřesnosti ze strany evropských normalizačních organizací a organizací podle přílohy III.

Zjednodušit a racionalizovat požadavky na podávání zpráv

Požadavky na podávání zpráv jsou rovněž vnímány jako nadměrná zátěž. Po důkladném vyhodnocení by se mohlo uvažovat o těchto doporučeních:

- zjednodušit podávání zpráv podle článku 24 nařízení:
 - zlepšit podávání zpráv podle článku 24 s cílem zajistit konzistentnost a srovnatelnost údajů podávaných napříč všemi evropskými normalizačními organizacemi a organizacemi podle přílohy III, přičemž se zohlední omezení týkající se nedostatečné jasnosti a srovnatelnosti informací,
 - zjednodušit podávání zpráv tím způsobem, že se pro jednotlivé články nařízení vymezí společný soubor a seznam syntetických ukazatelů, v souvislosti s nimiž platí povinnost podávat zprávy,

- shromažďovat elektronické a použitelné údaje a umožnit vznik databáze zachycující provádění nařízení, která by se používala pro účely průběžného sledování a jako základ zpráv, které Evropská komise povinně podává Radě a Evropskému parlamentu,
- co možná nejvíce racionalizovat návrhy na granty na provozní náklady a na akce a podávání průběžných a závěrečných zpráv o provedených technických činnostech a přizpůsobit požadavky na podávání zpráv vždy podle konkrétního případu, aby tyto požadavky byly úměrné získané finanční podpoře. Tohoto cíle lze dosáhnout například zavedením kvalitativních nebo kvantitativních klíčových ukazatelů, jejichž splnění se očekává prostřednictvím navrhovaných opatření, a formulováním podoby podávání zpráv na základě těchto oblastí,
- optimalizovat požadavky na podávání zpráv a další činnosti v oblasti koordinace a sledování (např. pravidelné schůzky), do nichž jsou zapojeny útvary Komise, evropské normalizační organizace a organizace podle přílohy III, a harmonizovat formáty pro podávání zpráv, aby se tak umožnilo přímé použití stejných informací k různým účelům v oblasti podávání zpráv.

Pravidelně sledovat celkové financování z prostředků Unie, výsledky opatření směřujících ke zjednodušení a příležitosti k dalšímu posunu směrem k systému důsledněji založenému na výkonnosti.

Komise by měla neustále sledovat přidělování finančních částek, celkovou výkonnost systému financování a případně i výsledků uplatněných opatření směřujících ke zjednodušení.

Zejména v případě pozitivních výsledků provádění nedávných rozhodnutí ohledně paušálních částek na financování rozvoje evropských norem a na ověřování jejich kvality by bylo na místě zvážit rozšíření použití grantových dohod založených na výkonnosti i na další normalizační činnosti vyznačující se ověřitelnými výsledky a snadno zjištěnými výstupy.

Obecněji lze říci, že na základě údajů o financování, které Evropská komise již nyní průběžně shromažďuje, a na základě zpětné vazby získané zúčastněnými stranami, jimž byly poskytnuty finanční prostředky, je možno pravidelně získávat poznatky týkající se různých prvků financování normalizace, a to včetně těchto aspektů: časová náročnost dokončení dohod, rozdělování finančních prostředků mezi různé druhy činností způsobilých k získání podpory, příjem financování evropskými normalizačními organizacemi a národními normalizačními orgány, záležitosti týkající se správních a finančních ujednání, která způsobila opakované prodlevy a/nebo jiné problémy.